

Uitvoeringsprogramma Basiseducatie Volwassenen 2023 - 2026

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Voorwoord

Voor een stad waarin iedereen kan meedoen

Laat ik met de deur in huis vallen: ik ben blij dat dit programma er ligt. Want ook in Utrecht wonen veel mensen die moeite hebben met taal, rekenen en digitale vaardigheden. Dat maakt dat zij minder gemakkelijk kunnen meedoen aan het gewone leven. Dagelijks komen zij drempels tegen: op het werk, bij het opvoeden van hun kinderen, in gesprekken met de huisarts, bij het gebruik van internet of het begrijpen van zakelijke post. Ogenscheinlijk kleine dingen, die voor heel veel mensen heel normaal zijn, maar die hen beperken in hun dagelijks leven.

Als college willen we deze drempels wegnemen. In de eerste plaats voor deze mensen zélf. Veel mensen die ik hierover spreek, zeggen dat ze er onzeker over zijn – dat ze het gevoel hebben dat ze niet volledig (kunnen) meedoen. Maar ook voor Utrecht in z'n geheel. Onze stad wordt gemaakt door onze inwoners; het is belangrijk dat iedereen daaraan kan bijdragen. Daarom ben ik blij met de expertise en het enthousiasme van onze (digi) taalpartners in de stad en met de betrokkenheid en inzet van vele vrijwilligers. Samen zetten we ons in om deze Utrechters te bereiken en te helpen, met passende cursussen en activiteiten. Daarbij sluiten we zoveel mogelijk aan op de vraag en proberen we zoveel mogelijk maatwerk te leveren.

We zijn goed op weg. We hebben de afgelopen jaren hard gewerkt aan wat we belangrijk vinden, zoals een groter bereik onder laaggeletterden, het verbeteren van de kwaliteit van het DigiTaalhuis, het actiever meten en monitoren van effecten en meer aandacht voor taal op de werkvloer.

Daarnaast hebben we binnen de gemeente ingezet op een stevigere samenhang tussen de beleidsafdelingen om te komen tot een brede, consistente aanpak.

Daar gaan we mee door én we zetten een paar extra stappen. Met dit uitvoeringsprogramma richten we ons ook op specifieke groepen inwoners: op inwoners met Nederlands als eerste taal, op ouders van jonge kinderen, uitkeringsgerechtigden en werkzoekenden. Daarmee bieden we perspectief aan alle volwassenen die over onvoldoende basisvaardigheden beschikken en zich willen en kunnen ontwikkelen. Dit is in lijn met de ambitie die we als college hebben om ongelijk te investeren voor gelijke kansen.

We realiseren ons niet altijd hoe lastig het kan zijn om dagelijks te worstelen met taal, rekenen en digitale vaardigheden. Passende educatie kan voor mensen die daarmee te maken hebben letterlijk het verschil maken. Het maakt dat die ogenscheinlijk kleine dingen ook voor hén heel normaal worden. Ik heb van dichtbij gezien dat het mensen zekerder, gelukkiger en gezonder maakt. Het maakt hun leven én dat van hun naasten eenvoudiger. Het is een opdracht en tegelijkertijd ook een voorrecht om als college daar een bijdrage aan te mogen leveren.

Eelco Eerenberg

Wethouder Onderwijs

Inhoud

Inleiding	4
Waar hebben we het over?	5
Ambitie	7
Uitgangspunten	8
Doelen 2023 - 2026	9
Thema's en doelgroepen	11
Bestaanszekerheid	12
Kansengelijkheid	13
Gezondheid	14
Monitoring en impactmeting	16
Stedelijke monitor	17
Ervaringwijzer	17
Impactmeting	17
Wettelijk en juridisch kader	19
Financiële paragraaf	20
Bijlagen	21

Inleiding

Het beheersen van basisvaardigheden is medebepalend voor het hebben van kansen in het leven. Wanneer we kunnen lezen, schrijven, rekenen en digitaal vaardig zijn, kunnen we werken, reizen, communiceren, hulp vragen en onszelf ontwikkelen. Niet alle mensen beschikken over voldoende basisvaardigheden, bijvoorbeeld omdat zij Nederlands niet als moedertaal hebben, een taal- en/of rekenachterstand hebben of moeite hebben om digitaal actief te worden.

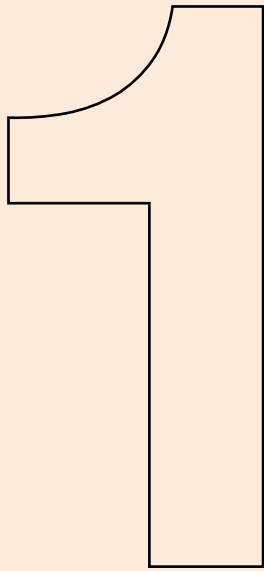
In Utrecht kunnen inwoners taal-, reken- en digitaaltrajecten volgen, leidt het Digitaalhuis Utrecht inwoners toe naar passend aanbod en hebben we een actief DigiTaalnetwerk dat inspeelt op ontwikkelingen en de vraag. Deze inzet komt onder andere voort uit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs en de Meerjarenagenda (digi)Taal is de basis. Met de visie sociale basis heeft het vorige stadsbestuur gewerkt aan het vergroten van gelijke kansen voor iedereen waarbij zij ingezet heeft op het vergroten van de basisvaardigheden van Utrechters. Het Rekenkameronderzoek (RKO) Leren om mee te kunnen doen heeft ons handvatten gegeven om het beleid rondom basiseducatie voor volwassenen te verbeteren. Het huidige college bouwt verder hierop voort

en onderschrijft het Leesoffensief. Binnen de visie Digitale stad willen we dat iedereen die digitaal wil meedoen ook beschikt over de middelen, vaardigheden en weerbaarheid om dat te kunnen doen. Voor inwoners die dat (nog) niet kunnen of willen, faciliteren we hulp en ook altijd een offline alternatief. In het coalitieakkoord 2022-2026, dat kansengelijkheid centraal stelt, spreekt zij het voornemen uit om alle Utrechters taal- reken- en digitaal vaardig te maken én investeert zij extra in het vergroten van digitale vaardigheden.

Dit uitvoeringsprogramma geeft invulling hieraan door:

- een centrale ambitie te formuleren
- de aard van de problematiek te duiden
- de gehanteerde uitgangspunten toe te lichten
- inzicht te bieden in wat we -samen met onze partners- gaan doen
- de doelen voor de komende jaren te formuleren
- de wijze van monitoring toe te lichten.

Dit programma is tot stand gekomen in samenwerking met onze DigiTaalpartners en overige betrokken partijen in de stad.

Waar hebben we het over?

We spreken over beperkte basisvaardigheden wanneer een volwassene (18+) moeite heeft met lezen, schrijven, rekenen en of digitale vaardigheden.

Taal

Vaak komen we de term laaggeletterdheid tegen. Mensen die we laaggeletterd noemen kunnen wel een beetje lezen en schrijven, maar beheersen deze vaardigheden onvoldoende om zelfredzaam te kunnen zijn in de maatschappij. Ze ondervinden problemen bij het lezen van werk- of veiligheidsinstructies, het voorlezen aan hun (klein)kinderen of vinden het lastig om bijsluiters van medicijnen te begrijpen. Veel mensen vinden het erg moeilijk om te erkennen dat ze laaggeletterd zijn, ze schamen zich ervoor en ze hebben vaak manieren gevonden om het te verbergen. Deze factoren maken dat laaggeletterdheid lang niet altijd zichtbaar is en daarmee lastig om aan te pakken. We zien dat volwassenen met beperkte taalvaardigheden soms ook moeite hebben met rekenen -of het gebruik van een computer of smartphone.

Rekenen

Mensen met beperkte rekenvaardigheden, ook wel laaggecijferden genoemd, hebben moeite met rekenen en het omgaan met situaties in het dagelijks leven waarin getallen, maten en verbanden een rol spelen. Ze ondervinden bijvoorbeeld problemen bij het op orde brengen en houden van hun administratie, het afrekenen van de boodschappen of het innemen van de juiste hoeveelheid medicijnen.

Digitaal

Mensen met beperkte digitale vaardigheden hebben moeite met het gebruik van een computer en/of smartphone. Zij vinden het bijvoorbeeld lastig om met hun DigiD een afspraak met instanties te maken of informatie over leefstijl en gezondheid op internet te zoeken.

Deze vaardigheden vormen de basis om mee te kunnen doen aan het gewone leven. Als je deze beheerst, kun je je overal beter redden:

- op je werk
- op een (beroeps)opleiding
- in de opvoeding van je kinderen
- bij het reizen met de trein of bus
- in sociale contacten
- bij het voeren van je eigen administratie
- bij het praten met de huisarts
- bij het lezen van de bijsluiter van een medicijn
- met internetbankieren
- bij het gebruik van je DigiD
- bij het mailen of whatsappen met vrienden en familie.

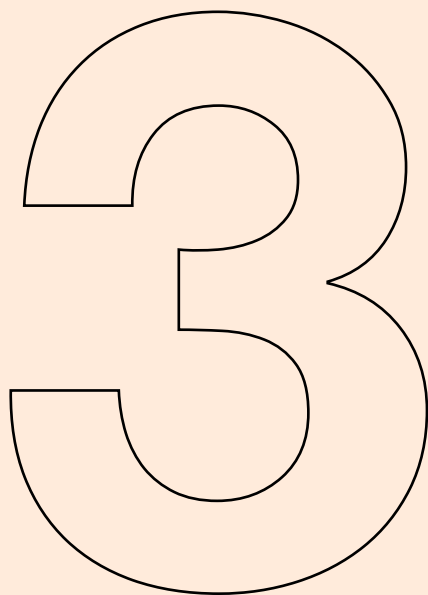
Data

Beperkte basisvaardigheden laten zich lastig onderzoeken. Hoewel we geen exacte cijfers hebben weten we uit een aantal onderzoeken (CBS, Utrecht Monitor, Panel Meetellen) dat het hebben van beperkte basisvaardigheden het voor een deel van de Utrechters moeilijk maakt mee te kunnen doen. In Utrecht gaat het om minimaal 2% van de volwassen inwoners met beperkte lees- en schrijfvaardigheid.¹ Uit de [volksgezondheidsmonitor](#) weten we dat 4% van de volwassenen en 11% van de ouderen moeite heeft met het begrijpen van schriftelijke gezondheidsinformatie. Uit de Utrecht Monitor blijkt dat circa 29% van de volwassenen moeite heeft met het doen van een digitale aanvraag of het maken van een afspraak bij organisaties. Dit cijfer stijgt tot 51% wanneer we kijken naar Utrechters in een kwetsbare situatie.² Kortom, het gaat om grote groepen Utrechters die moeite hebben met basisvaardigheden en de gevolgen ervan in het dagelijks leven ondervinden.

Ambitie

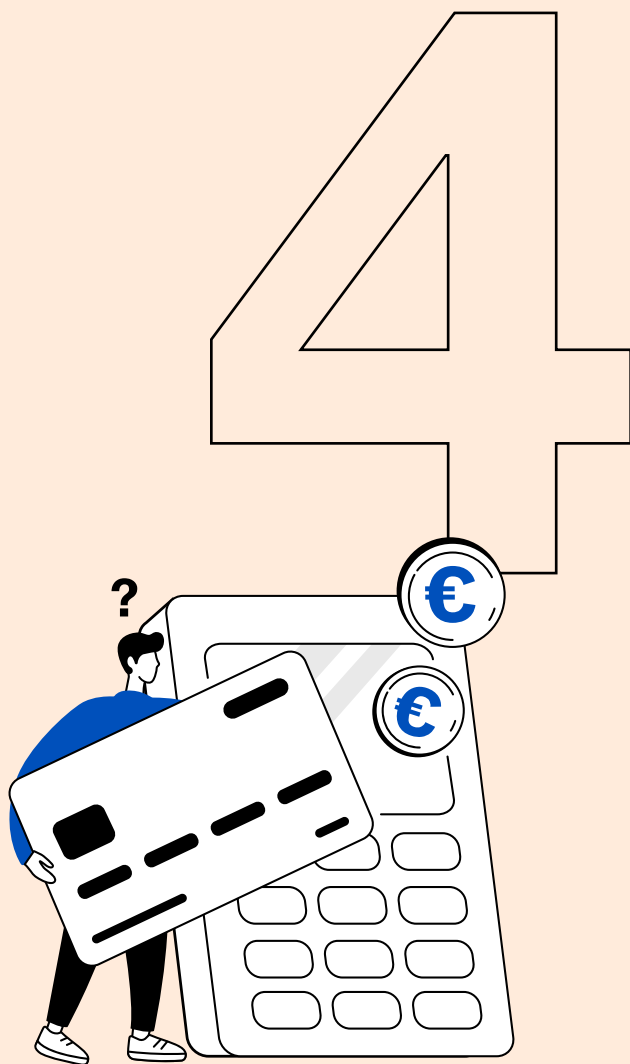
Alle Utrechters beschikken over voldoende basisvaardigheden om mee te kunnen doen.³ Dat is onze ambitie. Het beheersen van basisvaardigheden zoals lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden is een belangrijke voorwaarde om mee te kunnen doen. Om onze ambitie te realiseren gaan wij investeren in specifieke groepen inwoners. Dit doen we samen met onze partijen in de stad. In dit programma lichten wij onze keuzes, inspanningen en doelen toe. Door ongelijk te investeren bieden wij kansen aan alle volwassenen die over onvoldoende basisvaardigheden beschikken en die zich willen en kunnen ontwikkelen. Ingaan op de vraag en het bieden van maatwerk hanteren we hierbij als uitgangspunt.

Uitgangspunten

Met dit programma dragen we bij aan een Utrechtse samenleving waarin iedereen mee kan doen. Hiermee geven wij uitvoering aan de visie sociale basis.⁴ Bij het realiseren van onze doelen hanteren we de volgende uitgangspunten:

- We stellen de leefwereld centraal: we sluiten aan bij wat inwoners met ervaring op het gebied van beperkte basisvaardigheden belangrijk vinden
- We bieden ruimte voor verschillen: we sluiten aan bij de veelzijdigheid van vragen, wensen, achtergronden en (leer)mogelijkheden van inwoners
- We investeren ongelijk voor gelijke kansen voor alle inwoners: we vergroten de basisvaardigheden van Utrechters, zodat ze een gelijkwaardige uitgangspositie hebben
- We bieden laagdrempelig en toegankelijk (digi)Taalaanbod
- We streven naar eenvoud en zetten in op een warme overdracht van signalering naar een passend (digi)taaltraject.

Doelen 2023 - 2026

In de huidige collegeperiode bieden wij volwassenen met beperkte basisvaardigheden mogelijkheden om deze te verbeteren. Om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de diversiteit aan vragen en wensen van inwoners die we willen bereiken, doen wij dat met een mix van formeel, non-formeel en informeel aanbod. We stimuleren en faciliteren laagdrempelig en toegankelijk (digi)taalaanbod in buurtcentra, bibliotheken en scholen. We werken hierbij samen met zoveel mogelijk partijen zoals scholen, huisartsen, sociaal makelaars, buurtteams, werkgevers, Panel Meetellen, Netwerk Sleutelpersonen, St. Lezen en Schrijven en interne afdelingen van de gemeente zoals Werk & Inkomen, Volksgezondheid, Onderwijs, Inburgering, Publieksdienstverlening en Veiligheid. Het DigiTaalhuis Utrecht, gehuisvest in zes locaties van de bibliotheek, verwijst inwoners naar passend educatieaanbod (RKO 2, 4B).

We streven in deze periode naar

- deelname van 16.000 Utrechtse inwoners aan het (digi)taalaanbod
- inzet van 1.400 (digi)taalvrijwilligers voor de uitvoering van het (digi)taalaanbod

We zetten in op het realiseren van de volgende doelen:

Vergroten bereik van volwassenen (> 18 jaar) met Nederlands als moedertaal (NT1).

1. In 2022 bereikten we circa 165 NT1'ers. Jaarlijks bereiken wij circa 100 extra NT1 deelnemers.
2. Jaarlijks starten we minimaal één nieuw project in de samenwerking tussen onderwijs en/of voorschoolse en vroegschoolse educatie en taalaanbieders.
3. Jaarlijks starten we minimaal één nieuw project in de samenwerking tussen bedrijven en taalaanbieders.

Vergroten bereik van volwassenen met een uitkering.

4. Jaarlijks trainen we werkmatchers in het herkennen en bespreekbaar maken van beperkte basisvaardigheden en het toeleiden naar passend educatieaanbod.

Vergroten bereik van volwassenen met schulden.

5. Jaarlijks trainen we schuldhulpverleners in het herkennen en bespreekbaar maken van beperkte basisvaardigheden en het toeleiden naar passend educatieaanbod, met specifieke aandacht voor rekenen.

Vergroten van gezondheidsvaardigheden van volwassenen.

6. Jaarlijks trainen we minimaal één keer professionals in de gezondheidszorg in het herkennen van beperkte basisvaardigheden en het toeleiden naar passend educatieaanbod.
7. Jaarlijks starten we minimaal één nieuw project in de samenwerking tussen zorg- en welzijnspartijen en (digi)taalaanbieders.

Vergroten bereik van volwassenen met beperkte digitale vaardigheden.

8. In 2022 bereikten we circa 530 deelnemers. Jaarlijks bereiken we circa 150 extra deelnemers met een training digitale vaardigheden.

Monitoring en impact:

9. 80% van de deelnemers behaalt een diploma/ certificaat na deelname.
10. 75% van de deelnemers geeft na een (digi) taaltraject aan zelfredzamer te zijn

Thema's en doelgroepen

De komende jaren gaan we ervoor zorgen dat meer Utrechters mee kunnen doen. Dit doen we door de basisvaardigheden van Utrechters te vergroten. Hierdoor verbeteren ook hun bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid. Per thema lichten we toe op welke doelgroepen we ons richten, hoe we hieraan werken en met wie we dat doen.

Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid gaat over het hebben van voldoende en voorspelbaar inkomen, de zekerheid van werk, mee kunnen doen in de maatschappij en een dak boven het hoofd.⁵ Taal, rekenen en digitale vaardigheden dragen bij aan het vergroten van de bestaanszekerheid van mensen in Utrecht. We richten ons daarom op de volgende doelgroepen:

Werkzoekenden. Wanneer we de basisvaardigheden van werkzoekenden vergroten, nemen hun kansen op (vrijwilligers)werk toe. Samen met Werk en Inkomen, het Leerwerkloket, het werkgeversservicepunt, het Regionaal Mobiliteitsteam, Stichting Lezen & Schrijven en de (digi)taalaanbieders zorgen wij ervoor dat we meer werkzoekenden met beperkte basisvaardigheden bereiken. We zetten in op nauwere samenwerking, warme overdracht en terugkoppeling tussen de partners die werkzoekenden begeleiden en de (digi)taalaanbieders (RKO 4A, 5A, 5B).

Mensen met een uitkering. We weten uit onderzoek dat laaggeletterden drie keer zo vaak afhankelijk zijn van een uitkering.⁶ Daarom gaan we inzetten op het vergroten van de basisvaardigheden onder uitkeringsgerechtigden. We gaan professionals, die mensen met een uitkering begeleiden, zoals werkmatchers, trainen in het herkennen en bespreekbaar maken van beperkte basisvaardigheden. Via werkmatchers leiden we uitkeringsgerechtigden actief toe naar taal- of digitaaltrajecten gericht op het vergroten van sollicitatievaardigheden (RKO 4A, 5A, 5B).

Mensen met schulden. Mensen met financiële problemen leven vaker in armoede en hebben vaker een lagere leesvaardigheid.⁷ Door te werken aan de basisvaardigheden van mensen met schulden dragen we bij aan het verkleinen van de kans op nieuwe schulden. We trainen schuldhulpverleners in het herkennen en bespreekbaar maken van

beperkte basisvaardigheden. Mensen met schulden leiden we actief toe naar aanbod gericht op rekenen en geldzaken. Ook bieden we het 'Huishoudboekje' aan, waarbij mensen geholpen worden hun vaste lasten op tijd te betalen (RKO 4A, 5A, 5B).

Werknemers met beperkte basisvaardigheden. Bijna 60% van de mensen die moeite hebben met basisvaardigheden heeft werk.⁸ Werknemers die de Nederlandse taal zowel mondeling als schriftelijk niet goed beheersen, begrijpen veiligheidsvoorschriften vaak niet. Onder deze werknemers bevinden zich veel Utrechters met Nederlands als moedertaal. Binnen de arbeidsmarktregio Midden Utrecht creëren we een stevig netwerk van o.a. het Leerwerkloket, het werkgeversservicepunt, UWV, het regionaal mobiliteitscentrum, Stichting Lezen en Schrijven en (digi)taalaanbieders voor de bewustwording, ondersteuning en advisering van werkgevers. Door het faciliteren van kennisuitwisseling tussen werkgevers en (digi)taalaanbieders vergroten we de kennis en bewustwording over basisvaardigheden op de werkvloer. We verkennen met partners en werkgevers de mogelijkheden voor passend (digi)taal aanbod op de werkvloer (RKO 4A, 5A, 5B, 6A).

Alle inwoners met beperkte digitale vaardigheden. Om mee te kunnen doen in de samenleving is het beschikken over voldoende digitale vaardigheden noodzakelijk. Dan kunnen mensen beter gebruik maken van de zorg, het onderwijs, de arbeidsmarkt en digitale dienstverlening. We faciliteren trainingen digitale vaardigheden. Met de (digi)taalaanbieders en partners werken we aan een stevig (digi)taalnetwerk, waarin we vraag en aanbod goed op elkaar laten aansluiten en het bereik vergroten onder Utrechters met beperkte digitale vaardigheden (RKO 4A)

De gemeente als voorbeeld. Wat wij belangrijk vinden voor de stad en onze inwoners, vinden wij óók belangrijk in onze rol van werkgever naar onze eigen medewerkers en in de communicatie naar de inwoners van Utrecht. Door onze aansluiting bij het Taalakkoord willen wij zichtbaar maken op welke manier wij als werkgever aandacht besteden aan taal, rekenen en digitale vaardigheden op de werkvloer. Ook zetten wij met Direct Duidelijk in op begrijpelijke overheidscommunicatie. Zodat iedereen een brief, formulier of folder, de website of een twitterbericht van de gemeente begrijpt. Met deze aanpak verleiden we andere werkgevers om ook aandacht te schenken aan basisvaardigheden op de werkvloer (6A)

Kansengelijkheid

We willen ervoor zorgen dat iedereen dezelfde kansen krijgt, ongeacht wie je bent en waar je vandaan komt. Met Basiseducatie Volwassenen richten we ons op alle Utrechters die baat hebben bij het vergroten van hun basisvaardigheden, zodat ook echt alle Utrechters een goede uitgangspositie hebben, daarom zetten we in op de volgende doelgroepen:⁹

Ouders van jonge kinderen. Ouders zijn het grote voorbeeld voor kinderen. Het gezin is voor kinderen vaak de beste leeromgeving om de taal te leren. Ouders met beperkte basisvaardigheden moedigen we aan taaltrajecten te volgen. Met jeugdgezondheid, voor- en vroegschoolse educatie, scholen en (digi)taalaanbieders zetten we in op het bereiken van ouders van schoolgaande kinderen. Dit doen we door onder schooltijd bijeenkomsten te organiseren voor ouders over thema's zoals taal en opvoeding. Daarnaast experimenteren we met pilots waarbij we via het jonge kind ouders met beperkte basisvaardigheden bereiken. Hierbij

hebben we extra aandacht voor het bereiken van Utrechters met Nederlands als moedertaal: de NT1'ers (RKO 4A).

Jongvolwassenen. Jongeren met beperkte basisvaardigheden hebben een slechte uitgangspositie op de arbeidsmarkt. Daarom bieden we jongeren die een opleiding volgen tot startkwalificatie, niveau I en II, extra taalondersteuning gedurende hun opleiding op het ROC Midden Nederland. Door de samenwerking tussen (digi)taalaanbieders en middelbaar-en hoger beroepsonderwijs te bevorderen, vergroten we de studie- en loopbaanmogelijkheden van studenten met beperkte taalvaardigheden (RKO 6B).

Volwassenen die moeilijk leren. Iedereen krijgt de kans om mee te doen. Daarom bieden we deze doelgroep de mogelijkheid beter te leren lezen en schrijven, rekenen en/of digitaal vaardiger te worden. Samenwerking tussen o.a. woon- of dagbestedingslocaties en taalaanbieder Prago zorgt ervoor dat ook deze doelgroep passende trajecten kan volgen om zich te ontwikkelen (RKO 4A).

Inburgeringsplichtigen. *Voor mensen die van buiten de Europese Unie langdurig in Nederland willen komen wonen, geldt een inburgeringsplicht. Deze houdt onder andere in dat zij een inburgeringsexamen moeten afleggen waarmee de kennis van de Nederlandse taal, samenleving en arbeidsmarkt wordt getoetst.* Voldoende basisvaardigheden verbetert de uitgangspositie van inburgeringsplichtigen om mee te kunnen doen in Utrecht. Middels het bevorderen van nauwe samenwerking tussen Vluchtelingenwerk, taalscholen van inburgeringstrajecten met (digi)taalaanbieders zetten we in op warme toeleiding naar non- en informeel (digi)taalaanbod.

Arbeidsmigranten/expats. Deze werknemers verhuizen vanuit het buitenland om in Nederland te werken en blijven steeds vaker voor lange tijd in Utrecht wonen. Zij hoeven in tegenstelling tot andere mensen die van buiten Europa naar Nederland komen geen verplichte inburgering te

doen. De werkgevers van deze werknemers zijn verantwoordelijk voor het taalonderwijs. Deze werknemers zijn uitgesloten van gratis volwassenonderwijs. Via International Welcome Centre Utrecht Region (IWCUR) leiden we deze groep naar passende opleidingsinstituten in de stad. Met voldoende taalvaardigheden hebben zij immers een betere uitgangspositie om mee te kunnen doen in Utrecht. We verkennen met het IWCUR de mogelijkheden om expats beter te betrekken bij de stad, bijvoorbeeld door hen de mogelijkheid te bieden zich in te zetten als vrijwilliger. Op deze manier leren ze de stad op een andere manier kennen.

Gezondheid

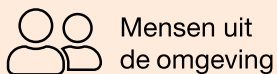
Het vinden, begrijpen, beoordelen en gebruiken van informatie over gezondheid is belangrijk bij het nemen van beslissingen op het gebied van gezondheid. Uit de Volksgezondheidsmonitor Utrecht weten we dat 37% van de volwassen Utrechters (18-64 jaar) lage gezondheidsvaardigheden heeft, onder ouderen (65+) is dat zelfs 43%.¹⁰ Om de gezondheidsvaardigheden van Utrechters te vergroten zetten we in op de volgende doelgroepen:

Ouderen Utrecht vergrijsst in een rap tempo, in 2040 wonen er naar verwachting 60.668 ouderen in Utrecht, dat is een toename van 57% ten opzicht van 2022.¹¹ Naarmate mensen ouder worden, kunnen hun basisvaardigheden afnemen. Om langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen is het van belang om over voldoende basisvaardigheden te beschikken. Want dan kun je videobellen, een afspraak maken met de huisarts of de bijsluiter lezen van medicijnen. We faciliteren passende taal- en digitaaltrajecten voor ouderen. Hierbij werken we samen met de (digi)taalaanbieders, ROC MN, Buurtteams, huisartsen en sociaal makelaars. Door nauwere samenwerking te bevorderen tussen zorg- en welzijnspartijen en (digi)taalaanbieders zorgen we ervoor dat we meer ouderen bereiken om hun basisvaardigheden te vergroten (RKO 4A).

Utrechters met beperkte gezondheidsvaardigheden. Om deze inwoners te bereiken richten we ons op zorgprofessionals. Vanuit hun rol als huisarts, praktijkondersteuner of medewerker van het consultatiebureau komen zij inwoners tegen met beperkte basisvaardigheden. Samen met Huisartsen Utrecht, de Jeugdgezondheidszorg, Sociaal Makelaars, Buurtteammedewerkers, zorgpartijen en de (digi)taalaanbieders gaan we ervoor zorgen dat zorgprofessionals laaggeletterdheid beter herkennen en inwoners warm toeleiden naar passend aanbod. We faciliteren trainingen op het gebied van taal en gezondheid. We trainen zorgprofessionals op het herkennen en doorverwijzen van mensen met beperkte basisvaardigheden. (RKO 5A).

DigiTaalhuis Utrecht

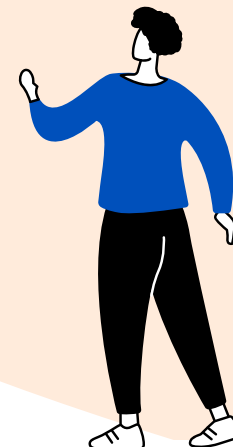
Verwijzers

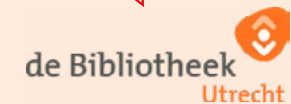
de Bibliotheek
Utrecht

Digi
Taalhuis

Je mag ook gewoon
zelf naar binnen lopen
bij het DigiTaalhuis.
Een verwijzing is
niet nodig.

Aanbieders

Monitoring en impactmeting

Om de behoefte en beweging in de stad te duiden geven we de voorkeur aan een mix van kwantitatieve en kwalitatieve data met een zo klein mogelijke registratielast voor professionals en vrijwilligers (RKO 3A). Monitoren doen we door te tellen en te vertellen.

Stedelijke monitor

Kwantitatieve data verzamelen we met de stedelijke monitor. Met de uitkomsten krijgen we zicht op aantallen deelnemers, het aanbod dat ze volgen, hun leeftijd, in welke wijk ze wonen, of ze NT1 of NT2 zijn en of ze een diploma/ certificaat hebben behaald. Daarnaast geeft de stedelijke monitor in samenhang met de risico-indicatoren laaggeletterdheid inzicht in het bereik ten opzichte van de potentiële vraag. Aan de hand van deze data krijgen wij inzicht in de aard en omvang van de doelgroepen. Hierdoor kunnen we gericht keuzes maken en het bereik van de verschillende doelgroepen vergroten. En wanneer we meer inzicht hebben in de doelgroep kunnen wij beter sturen op de aansluiting tussen vraag en aanbod en daarmee onze regierol versterken (RKO 1A, 1B, 3B). Dit is essentieel voor een gerichte en effectieve aanpak vergroten basisvaardigheden.

Ervaringwijzer

Kwalitatieve data verzamelen we met Ervaringwijzer. De uitkomsten van deze vragenset biedt ons inzicht in de ervaringen van deelnemers op het gebied van toegankelijkheid, kwaliteit en effect. Deelnemers geven o.a. aan in hoeverre het (digi)taaltraject heeft bijgedragen aan het verhogen van de eigen zelfredzaamheid. Samen met de (digi)taalaanbieders duiden we de uitkomsten van de stedelijke monitor en Ervaringwijzer met als doel het vergroten van de toegankelijkheid, kwaliteit en effectiviteit van Basiseducatie Volwassenen.

Impactmeting

We vinden impactmeting en monitoring belangrijk om te bepalen of we onze doelen voor Basiseducatie Volwassen behalen. We monitoren hoe het gaat met onze ambities en sturen bij als dat nodig is. We rapporteren jaarlijks via de P&C-cyclus.

Concreet streven we naar:

- deelname van 16.000 Utrechtse inwoners aan het (digi)taalaanbod
- inzet van 1.400 (digi)taalvrijwilligers voor de uitvoering van het (digi)taalaanbod

We zetten in op het realiseren van de volgende doelen:

Vergroten bereik van volwassenen (> 18 jaar) die Nederlands als moedertaal hebben (NT1).

1. In 2022 bereikten we circa 165 NT1'ers. Jaarlijks bereiken wij circa 100 extra NT1 deelnemers
2. Jaarlijks starten we minimaal één nieuw project in de samenwerking tussen onderwijs en/of voorschoolse en vroegschoolse educatie en taalaanbieders
3. Jaarlijks starten we minimaal één nieuw project in de samenwerking tussen bedrijven en taalaanbieders

Vergroten bereik van volwassenen met een uitkering.

4. Jaarlijks trainen we werkmatchers in het herkennen en bespreekbaar maken van beperkte basisvaardigheden en het toeleiden naar passend educatieaanbod

Vergroten bereik van volwassenen met schulden.

5. Jaarlijks trainen we schuldhulpverleners in het herkennen en bespreekbaar maken van beperkte basisvaardigheden en het toeleiden naar passend educatieaanbod met specifieke aandacht voor rekenen

Vergroten van gezondheidsvaardigheden van volwassenen.

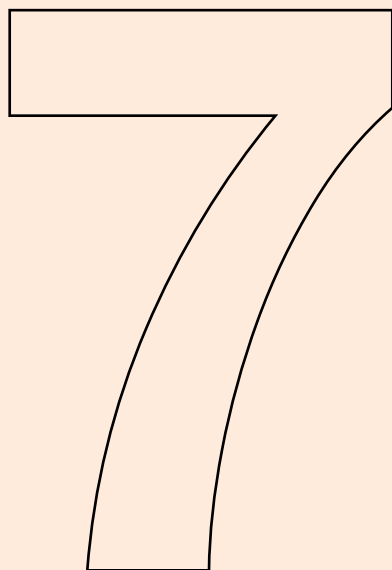
6. Jaarlijks trainen we minimaal één keer professionals in de gezondheidszorg in het herkennen van beperkte basisvaardigheden en toeleiden naar passend educatieaanbod
7. Jaarlijks starten we minimaal één nieuw project in de samenwerking tussen zorg en welzijnspartijen en (digi)taalaanbieders

Vergroten bereik van volwassenen met beperkte digitale vaardigheden.

8. In 2022 bereikten we circa 530 deelnemers. Jaarlijks bereiken we circa 150 extra deelnemers met een training digitale vaardigheden

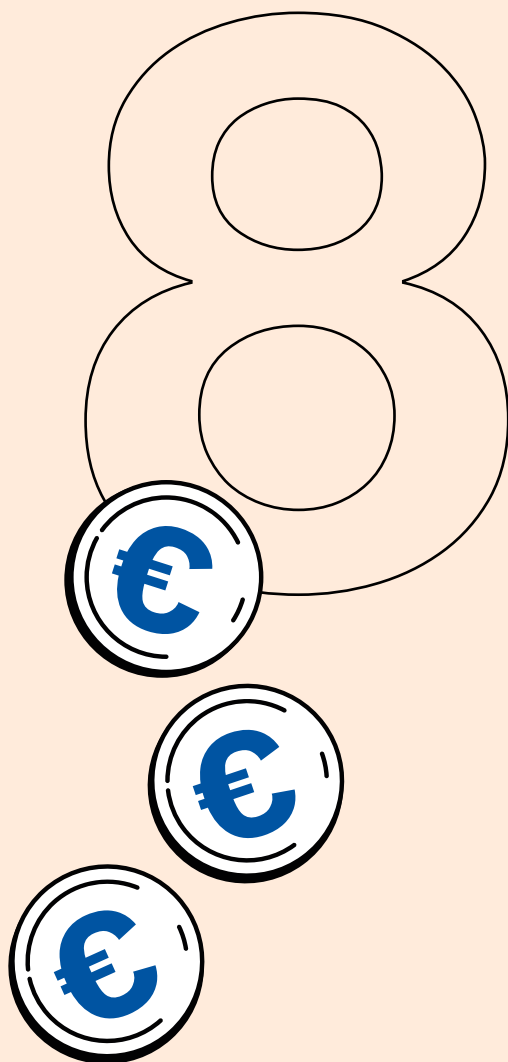
Monitoring en impact:

9. 80% van de deelnemers behaalt een diploma/ certificaat na deelname
10. 75% van de deelnemers geeft na een (digi) taaltraject aan zelfredzamer te zijn.

Wettelijk en juridisch kader

De Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) vormt het wettelijk en juridisch kader voor uitvoering van dit Uitvoeringsprogramma. Vanuit de WEB hebben gemeenten de taak om het educatieaanbod basisvaardigheden voor volwassenen te organiseren. In de WEB is vastgelegd dat gemeenten hierin regionaal moeten samenwerken. De gemeente Utrecht is contactgemeente van de arbeidsmarktregio MiddenUtrecht en beheert het regionale WEB-budget. Voor de samenwerking in de periode 2020-2024 heeft de regio een regionaal plan laaggeletterdheid opgesteld, conform de eis vanuit de WEB. De rijksmiddelen zijn geormerkt voor trajecten basisvaardigheden voor inwoners van 18 jaar en ouder en kunnen dus uitsluitend hiervoor ingezet worden. Mensen met een inburgeringsplicht mogen niet deelnemen aan deze WEB-trajecten. Gemeenten mogen de WEB-middelen niet inzetten voor andere onderdelen van hun aanpak laaggeletterdheid. Wervingskosten of andere projectkosten zijn daarom voor rekening van de gemeente.

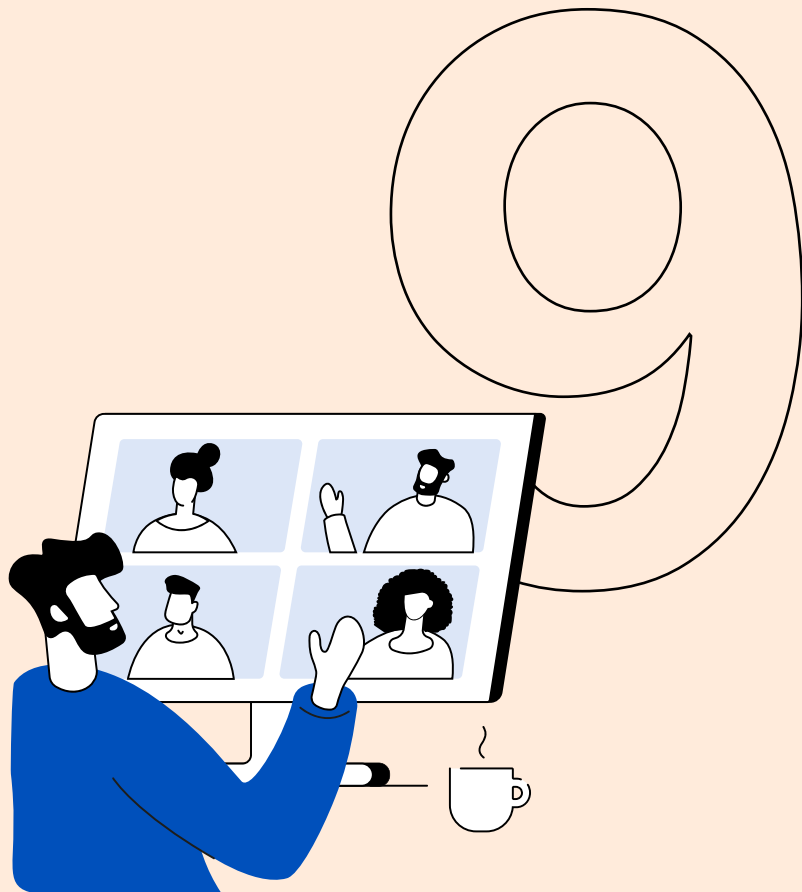

Financiële paragraaf

De middelen voor de financiering van het uitvoeringsprogramma komen van het Rijk en uit gemeentelijke middelen. Utrecht ontvangt €1.866.092 van het Rijk. Hierover moeten we een SiSa verantwoording afleggen. Deze middelen besteden we bijna volledig aan formeel aanbod in de stad. Vanuit gemeentelijke middelen financieren we het nonformeel en informeel aanbod. Voor de coalitieperiode van 2023 - 2026 zijn extra middelen vrij gemaakt voor het versterken van digitale vaardigheden van Utrechters. Voor 2023 €250.000 en voor 2024 t/m 2026 €500.000 per jaar.

Financiering	Doel	2023	2024	2025	2026
WEB middelen (landelijk)	Formeel aanbod	€ 1.866.092	€ 1.866.092	€ 1.866.092	€ 1.866.092
Lokale middelen	Non- en informeel aanbod	€ 2.329.000	€ 2.362.000	€ 2.108.000	€ 2.108.000
Coalitie middelen (tijdelijk)	Versterken digitale vaardigheden	€ 250.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
Totaal		€ 4.445.092	€ 4.728.092	€ 4.474.092	€ 4.474.092

Bijlagen

Bijlage 1

Niveaus van taalbeheersing

We onderscheiden verschillende niveaus op het gebied van taalbeheersing: niveau 1F (taalbeheersing op het niveau van groep 8 basisschool) en 2F (taalbeheersing op het eindniveau MBO-2). De Nederlandse wet beschouwt niveau 2F als de norm voor goed en zelfstandig meedoen in de samenleving. Voor niet-Nederlandstaligen wordt een ander kader gehanteerd: daar is sprake van A1, A2, B1 en B2. We streven naar een taalbeheersing op niveau B1.

Bijlage 2

Overzicht van partners

Digitaalnetwerk 2023

- Bibliotheek
- Taal Doet Meer
- Digiwijs
- Prago
- NLtraining
- GeluksBV
- Gilde Utrecht
- Humanitas
- Volksuniversiteit

Voornaamste verwijzers naar het Digitaalnetwerk

- Buurtteams
- Sociaal Makelaars
- Jeugdgezondheidszorg

Bijlage 3

Formeel, non-formeel en informeel aanbod

Formeel aanbod

Volwassenen die onvoldoende taalvaardigheden bezitten, bieden wij cursussen aan die zijn gericht op het behalen van een diploma 1F of 2F of het Staatsexamen NT2.

Non-formeel aanbod

Het non-formele aanbod richt zich niet op het behalen van een diploma, maar wel op een einddoel, bijvoorbeeld in de vorm van een certificaat. Het gaat onder meer om de trainingen digitale vaardigheden van Digiwijs 3.0 en basisvaardigheden van stichting Prago (voor volwassenen die moeilijk leren, bijvoorbeeld vanwege een licht verstandelijke of psychische beperking). Ook zijn er les- en leesgroepen met een omschreven structuur, een methode of methodiek, een programma en geformuleerde leerdoelen.

Informeel aanbod

Het informele aanbod bestaat uit thema-cursussen en bijeenkomsten, taalcafé's en individuele taalmaatjes zonder vastgelegde methodiek of materialen, begeleid door vrijwilligers. Dit aanbod heeft vaak een hulpverlenings- of ontmoetingsdoelstelling, het draait minder om het verbeteren van taalvaardigheden.

Bijlage 4

aanbevelingen rekenkameronderzoek Leren om mee te kunnen doen.

- 1A Verbeter het inzicht in de omvang van de groepen die nog onvoldoende beschikken over de basisvaardigheden.
- 1B Werk als gemeente, gelet op de hardnekkigheid en complexiteit van het vraagstuk, toe naar een intensieve en minder vrijblijvende aanpak en voer een sterkere regie op de vraag naar en het aanbod van basiseducatie.
- 2A Stel voor de verschillende vormen van basiseducatie concreet geformuleerde doelen op en koppel deze doelen aan de verschillende doelgroepen, waarin ook het beoogde maatschappelijke effect is opgenomen
- 3A Maak met educatieaanbieders duidelijker afspraken over meer eenduidige verantwoordingsinformatie, waaronder informatie over klanttevredenheid en voortijdig uitval.
- 3B Stroomlijn de informatieverschaffing, wat kan helpen bij meer inzicht krijgen in effectiviteit.
- 4A Zet in op een verbreding van het aanbod en de benutting daarvan, op het terrein van Nederlands als eerste taal (NT1) en van rekenen en pas vaker meer indirecte, innovatieve methoden toe om Nederlandstalige laaggeletterden (NT1'ers) te bereiken.
- 4B Stuur als gemeente actiever op de inzichtelijkheid van het educatieaanbod, zodat samenwerking en doorverwijzing kunnen worden bevorderd.
- 5A Ontwikkel een meer integrale aanpak waarin beleidsafdelingen – Maatschappelijke Ontwikkeling, Werk en Inkomen, en Volksgezondheid – tot een gezamenlijke aanpak komen van signalering, doorverwijzing en warme overdracht naar basiseducatie en taalonderwijs.
- 5B Benut de mogelijkheden die de Participatiewet biedt. Ontwikkel een intensieve aanpak om uitkeringsgerechtigden met taalachterstand te stimuleren naar taallessen te gaan.
- 6A Zet in op de kansen die de werkvloer biedt en op een veel grotere rol van werkgevers bij het vergroten van taal- en rekenvaardigheid en digitale vaardigheden. Geef daarbij als gemeente in de rol van werkgever het goede voorbeeld.
- 6B Zet in op de kansen die het onderwijs biedt als vindplaats en realiseer zo een nauwere samenwerking tussen onderwijs, de gemeente en de educatieaanbieders. Met als doel: het vergroten van taal- en rekenvaardigheid en digitale vaardigheden van jongeren.
- 7A Stel ter bevordering van een gelijk speelveld en toetreding van nieuwe aanbieders beleidsregels op met criteria voor de beoordeling van subsidieaanvragen en verbeter het subsidieregister.
- 7B Breng bij de gemeente ter vereenvoudiging van de interne controle op subsidies en inkoop de subsidie- en inkoopdossiers onder op één centrale plaats.

Eindnoten

- 1 [Geletterdheidinzicht](#)
- 2 [Panel Meetellen](#)
- 3 [Coalitieakkoord 2022 - 2026 | Gemeente Utrecht](#)
- 4 [Visie versterken sociale basis Wmo](#)
- 5 [Propositie 'De winst van het sociaal domein' | VNG](#)
- 6 [Christoffels et al., 2016](#)
- 7 [Wat is de relatie tussen basisvaardigheden en schulden? | Expertisepunt Basisvaardigheden](#)
- 8 [Buisman et al., 2013](#)
- 9 [Handreiking Ongelijk investeren voor Gelijke kansen](#)
- 10 [Volksgesondheidmonitor](#)
- 11 [Bevolkingsprognose | Utrecht Monitor \(utrecht-monitor.nl\)](#)

